

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA BOSHQARUV JARAYONIDA RAHBAR FAOLIYATINING O'RNI

Xojamberdiyeva Moxira Irkinovna
Surxondaryo viloyati Termiz tumani
1-Maktabgacha talim tashkiloti direktori

Annotatsiya:

Maqolada maktabgacha ta'lim jarayonlarini boshqarishda rahbar faoliyatinih vazifalari va ularni o'rni haqida ma'lumotlar berilgan. Bu jarayonlarni prezident farmonlari va konstitutsiyaning ahamiyati haqida ham to'xtalib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim tashkiloti, tarbiyachi. rahbar, uslubchi, pedagogik faoliyat, sifatli ta'lim.

Ta'lim tashkilotida ta'lim-tarbiya jarayoni davlat talablariga muvofiq holatda amalga oshiriladi. Bundan tashqari ta'lim beruvchi shaxslar ya'ni tarbiyachilar bolani har tamonlama komil shaxs sifatida shakllanishlari uchun ilg'or pedagogik tajribalardan, innovatsion texnologiyalardan, zamonaviy fan tajribalariga suyanan holda ish olib boradilar. Maktabgacha ta'lim tashkilotida to'g'ri tashkil etilgan ta'lim-tarbiya jarayoni bolani shaxs sifatida shakllantirib qolmay o'z navbatida bolalarni maktab ta'limiga tayyorlab beradi. Tashkilotda aynan ana shu maqsadga erishishda tashkilot uslubchisining roli benihoya kattadur. Chunki har birtashkilot uslubchisi tashkilotdagi ta'lim-tarbiya sifatini nazorat qilish, boshqarish, tarbiyachi xodimlarga ta'limning ilg'or ish uslublarini o'rgatibgina qolmay tashkilotning jamoatchilik ishlarida faol va eng yuksak cho'qqilarga chiqarishda birinchilardan bo'lib turadi. Uslubchi tashkilotda direktordan keyin ikkinchi o'rinda turib, tashkilotning hujjatlari va boshqaruv faoliyatini ya'ni rahbarlik jarayonlarini puxta egallab olsa ta'lim-tarbiya jarayonini sifatli shakllantirgan bo'ladi. Avvalo rahbar qanday bo'lish kerak rahbarning vazifalari, rahbar tashkil etadigan jamoani shakllantirishdagi yo'l-yo'riqlarni batafsil bilmog'i kerak. Quyida biz rahbar faoliyati bilan tanishmiz. Ta'lim tashkilotining pedagogik faoliyatini boshqarish ta'lim tashkilotining faoliyat xususiyatiga ko'ra pedagogik jarayonni rejalashtirish, tashkil etish, rag'batlantirish, natijalarni nazorat va tahlil qilish maqsadida amalga oshiriluvchi boshqaruv faoliyatidir. Rahbar kompetensiyasining shakllanishi besh bosqichdan iborat bo'lib, ular quyidagilarni tashkil etadi: Rahbar kompetensiyasining shakllanish bosqichlari:

- Qobiliyatni aniqlash;
- Tarbiyalash va shakllantirish;
- Chiniqtirish (kichik hajmdagi topshiriqlar berish);
- Ishonch (mustaqil rahbarlik lavozimiga tayinlanish);
- Rahbarlik cho'qqisi.

Sifatli maktabgacha ta'limni tashkil etish asoslaridan biri boshqaruv va pedagog kadrlarni tayyorlash darajasi va ularning professionalizmi hisoblanadi. O'tgan davr mobaynida ushbu yo'nalishda keng ko'lamli ishlar bajarilib kelinmoqda. Chunonchi, birinchi qadamlar sifatida O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim Vazirligi tashkil etildi; «Maktabgacha ta'lim» bakalavriat ta'lim yo'nalishi bo'yicha oliy ta'lim tashkilotlariga qabul qilish kvotalari oshirildi; mazkur yo'nalishda o'qish muddati uch yilgacha qisqartirildi; maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishga qaratilgan yagona davlat siyosatini amalga oshirish, tizimni tarkibiy jihatdan tubdan isloh qilish, boshqaruv tuzilmasini tashkil etish choralari belgilandi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2020 yil 29-dekabrda Oliy Majlisga Murojatnomasida ham aynan maktabgacha ta'lim tizimi sohasiga oid muhim vazifalar belgilandi. "Biz oldimizga mamlakatimizda Uchinchi renessans poydevorini barpo etishdek ulug' maqsadni qo'ygan ekanmiz, buning uchun yangi Xorazmiylar, Ibn Sinolar, Ulug'beklar, Navoiy va Boburlarni tarbiyalab beradigan muhit va sharoitlarni yaratishimiz kerak"- deya ta'kidladilar davlatimiz rahbari. Bola dunyoga kelgandan boshlab, unda aynan maktabgacha bo'lgan yoshda aqliy faollik oshadi, axloqiy-estetik va jismoniy xislatlar shakllanadi. Shu bois ham kelgusi yillarda maktabgacha ta'lim sohasini rivojlantirish borasidagi strategik maqsadimiz-bog'cha yoshidagi har bir Bolani ushbu ta'lim yo'nalishi bilan to'liq qamrab olish uchun zarur sharoitlarni yaratishdan iborat. Kelgusi yil yakuni bilan maktabgacha ta'lim qamrovini 65 foizga, 2023-yil oxirida esa 75 foizga yetkazishimiz kerak. Bu ishlarga budjetdan 600 milliard so'm subsidiya berish hisobidan qo'shimcha ravishda 2 mingta nodavlat bog'cha tashkil etilib, xususiy sektor ulushi 25 foizga yetkaziladi. Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, tashkilot faoliyatini olib borish sifatli ta'lim-tarbiya jarayonlarini maqsadga muvofiq ravishda tarbiyachilarning egallashi lozim bo'lgan bilim, ko'nikma, malakalar bilan shajllantirish bu uslubchining bosh vazifalaridan biridir.

1. O`zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016 yil 29 dekabrda "2017- 2021 yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish choratadbirlari to'g'risida"gi PQ-2707-sonli Qarori.
2. Mirziyoev Sh.M. O`zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – T.: "O`zbekiston", 2020 yil 29 dekabr.
3. Mukhtasar, M., Begyor, S., Aleksandr, K., Farrukh, D., Isroil, U., Sodiqjon, K., & Akbarjon, A. (2022). ANALYSIS OF THE EFFECTIVENESS OF THE DEVELOPMENT OF THE GERMAN EDUCATION SYSTEM IN OUR COUNTRY. Journal of new century innovations, 18(1), 168-173.

